

ГОДИШНИНИ И ЮБИЛЕИ

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ "БРАТЯ КИРИЛ И МЕТОДИЙ"

30 ГОДИНИ ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ"

Великотърновският университет отбелязва своя 30-годишен юбилей. Скромно, без разточителство, излишен шум и парадност — такова е времето. Но както студентите, преподавателите и служителите, така и многобройните гости на юбилейното тържество почувстваха пътя на едно непрекъснато възходящо развитие — от създадения през 1963 година Висш педагогически институт "Братя Кирил и Методий" с четири специалности и около 300 студенти до утвърдения и с международно признание университет с 10 факултета, 39 специалности и над 6000 студенти.

Създаването на Висшия педагогически институт във Велико Търново е дело преди всичко на неговия първи ректор — чл.кор.проф.Александър Бурмов, на подкрепата и ентузиазма на великотърновската културна общественост, на всеотдайността на първите преподаватели, между които личат имената на проф.д-р Пеньо Русев, проф.Васил Стоилов, проф.д-р Станчо Ваклинов и много други. Институтът загуби рано своя първи ректор — през 1965 година проф.Александър Бурмов. Но следващите ректори — проф. д-р Пеньо Русев, проф. Станчо Ваклинов, проф.д-р Георги Димов, проф.Желю Авджиев укрепиха института не само като педагогически център в Северна България, но и като значително научно средище — приемник и продължител на делото на прочутата в цяла Европа средновековна Търновска книжовна школа.

През 1971 год. институтът бе обявен за втория български университет и днес е единият от трите официално признати държавни университети в България. От 1990 год. университетът носи името "Св.св.Кирил и Методий".

Развитието на университета върви както по линията на разкриването на нови специалности, катедри и факултети, така и в непрекъснатото разширяване и задълбочаване на научната дейност и международното научно сътрудничество. След първите два факултета (Филологическия и Историческия), обособени през 1968 год., през 1974 год. се създаде единственият в страната Факултет по изобразителни изкуства с педагогичес-

ки профил, а през 1984 год. — Педагогическият факултет. Следват Факултет по математика и информатика (1991 год.), Православен богословски факултет (1991 год.), Юридически факултет (1991 год.), Факултет за стопанско управление (1992 год.), Факултет по обществено здравеопазване (1992 год.). С университета са свързани научно-методически полувисшият педагогически институти в Плевен и Русе и Полувисшия библиотечен институт в София.

Освен в катедрите, широка научна дейност се развива и в Научно-изследователския сектор на университета. Чрез отделиението за следдипломна квалификация се дават големи възможности за усъвършенстване по придобитите специалности или за получаване на нова специалност според възникващите перспективи за реализация.

Великотърновският университет има съвместна научна дейност с някои институти на БАН и над 10 университета в чужбина, с които има договорни отношения. За престижа на Университета значителен принос има и ежегодният международен летен семинар по български език и култура, който има вече 15-годишна история. Създаденото неотдавна Университетско издателство разкрива нови възможности за реализация на научни и учебни трудове.

По проект на арх. Камиларов бе изграден нов учебен, спортен и битов комплекс, оригинално вписан в панорамата на Света гора и Царевец. Резултат на ориентацията към съвременна технология на обучението бе създаването на университетския Аудиовизуален център. Икономическите проблеми на страната през последните години не позволиха да се завърши новият корпус на Университета в центъра на града и новата сграда на факултета за изобразително изкуство. Очакват своята реализация и завършените проекти за голяма университетска библиотека и модерен Педагогически факултет, отговарящ на всички съвременни изисквания за подготовка на учители.

Педагогическият факултет, който през тази година ще чества своята 10-годишнина, посреща 30-годишния юбилей на Университета с две нови специалности — "Музикална педагогика" и "Психология", с разкриването на широка гама от втори специалности и специализации, с готовност да премине към нови учебни планове с тристепенна структура. Проектира се разкриването и на специалностите "Предучилищна педагогика и чужд език" и "Начална училищна педагогика и чужд език".

Великотърновският университет "Св. св. Кирил и Методий" посреща на достойно своя 30-годишен юбилей. Да му пожелаем по-нататъшно плодотворно развитие и дълголетие.

доц. к.п.н. Кънчо Чолаков

ДОЦЕНТ ДИМИТЪР ВАСИЛЕВ — НА 60 ГОДИНИ

Навърши 60 години един от първостроителите на Великотърновския университет и създателят на катедрата по психология в него — доцент к.ф.н. Димитър Димитров Василев.

Той е роден на 2 септември 1933г. в село Бадевци, Еленско. Във ВТУ постъпва през 1964 г., след завършване на висшето си образование по философия в СУ "Климент Охридски" и аспирантура по психология в Москва.

През 1976 г. е избран за редовен доцент по психология.

Вдъхновен от фундаменталните психологически и философски идеи на С.Л.Рубинщайн, доц.Д.Василев насочва своите интереси към нерешените теоретически проблеми на психологията. Стремещт му за изследване на дискуссионните научни въпроси намира израз в кандидатската му дисертация на тема "За научното разбиране на психиката", защитена в Института по философия на АН на СССР през 1966 г. В нея той предлага решение на такива методологически проблеми като: качествената разлика между усещането и възприятието, проблема за психологичната интерпретация на учението на И.П.Павлов за висшата нервна дейност, класификацията на психичните явления, еволюционното развитие на психиката. Обсъждането на този спектър от проблеми го довежда и до основния извод: психиката не бива да се разглежда единствено като субективно отражение на обективната действителност.

Това по същество отрицание на гносеологизма в психологията се явява и научна критика на догматичното ѝ разбиране, наложено в резултат на идеологизирането на науката в бившите социалистически страни.

Още като аспирант, а и в първите си научни студии, доц.Д.Василев подлага на критически анализ постановките на В.И.Ленин за отражението като всеобщо свойство на материята, както и постулативните за психологията философски постановки на акад.Митин.

Посочените изводи му спечелват неприязънта на тогавашните официални администратори в науката (като Т.Павлов например). С тяхно-

то формулиране обаче доц. Д. Василев става един от представителите на младото научно поколение на 60-те години, проявило смелостта да застане открито срещу тоталитарните догми, срещу претопяването на науката от идеологията.

През 1964 г. той спечелва конкурс и става преподавател по психология в новооткрития от проф. Ал. Бурмов ВПИ "Братя Кирил и Методий". За известен период от време, наред с психологията, чете и лекции по философия.

Преподавателската работа го изправя пред задачата да представи на студентите академичния облик на психологичната наука, в момент, когато съществуващите учебни планове предвиждат изучаването единствено на приложната дисциплина — педагогическа психология. Настоявайки за корекция на учебните планове и успявайки в нейната реализация, доц. Д. Василев всъщност подготвя академичното изучаване на психологията в рамките на бъдещия Великотърновски университет.

Така, вместо предлагане на рецептурник за "психолого-педагогическа дейност", доц. Д. Василев разкрива пред студентите от ВТУ психологичната наука с нейните реални постижения и нерешени проблеми. Студентите получават възможността да се убедят, че психологията е преди всичко наука за човека, а не просто наука за колективите и групите, или за психичните особености на професиите, както беше модерно тя да се представя през годините на "реалния социализъм".

Около 25 000 са студентите, слушали лекциите по психология на доц. Д. Василев.

Систематичната разработка на неговия курс лекции е представена в трите издания на "Учебна програма по психология" (1972; 1988; 1992).

Наред с преподавателската работа той посвещава научните си изследвания на такива важни за съвременната психология въпроси като: отношението между психично и физиологично, отношението между психиката и рефлексите, проблемът за дарбите, способностите и таланта и най-вече — създаването на нова оригинална концепция за психичната структура на човека, донесла му международно признание. (Wassilev, D. in "Personality Psychology in Europe", lisse 1984).

Доц. Д. Василев разработва проблемите, свързани с методологията на психологията: нейната диференциация и интеграция, отношението ѝ към науките за обществото, към философията.

Неговите разработки по история на психологията са посветени на Вундт, на Сеченов, И. П. Павлов, Виготски, Политцер и, разбира се, на творчеството на С. Л. Рубинщайн. Учебникът "Исторически и методологически увод в психологията" (1986) представлява една кратка история на психологията от античността до първата половина на XX век. Това е и единствената засега на български език история на психологията. Не случайно проф. Д. Йорданов, в своя рецензия, го определи като "българския Ярошевский" в психологията.

Освен, че в продължение на много години доц. Д. Василев е сред активните членове на Дружеството на психолозите в България, той е един от съоснователите на Европейската асоциация по психология на личността, със седалище в Холандия.

Доц.Д.Василев представи нашата страна и ВТУ на психологични форуми в Холандия, Германия, Русия, Полша, Румъния, Швеция и Украйна.

Участник е в международните конгреси по психология в Москва (1966), Лайпциг (1980) и Брюксел (1992).

Поддържа научни връзки както с много психолози от западноевропейските страни и Русия, така и с учени от САЩ и Австралия.

Значителна част от публикациите му са на руски и английски език.

От 1987 до 1989 г. доц.Д.Василев бе ръководител на катедрата по психология на ВТУ. Като организатор на преподаването на психологичните дисциплини той се прояви като човек на който е чуждо администрирането и меркантилният подход към работата на катедрата. Положи изключително много усилия и време да превърне катедрата преди всичко в научно, а не просто в административно звено.

Стремежа си за ориентация към дискуссионните научни проблеми, историчността и съпоставителността на психологическия анализ, той се постара да предаде на своите ученици и колеги, обединени години наред в доброволния студентски кръжок по психология, ръководен от него с изключителна всеотдайност.

Макар и да няма обособено понятие "Търновска школа в психологията" почеркът на учителя по психология Димитър Василев се превърна в научен подход за много негови възпитаници и последователи в науката.

Поздравявайки го с юбилея, колегите, приятелите и възпитаниците на доц.Димитър Василев му желаят много здраве и творчески успехи!

Цветан Христов
Мариана Няголова
Катедра "Психология"
ВТУ